

Саха Өрөспүүбүлүкэтин «Нам улууһа» муниципальной тэриллии «Ромашка уһуяан  
Граф биэрэгин муниципальной бюджетнай оскуола иннинээби үөрэхтээһин тэрилтэтэ

Конспект торума  
лексической тиэмэ «Обуруот аһа»  
(5-6 саастаах оҕолорго подгрупповой дьарык)

Логопед учуутал: Колодезникова Л.Н.

2020 сыл.

Дьарык темата	Обуруот астара
Уобалаһа	Тыл сайдыыта
Сыала:	Тыл саппааһын элбэтии, көбүтүү уонна обуруот аһын өйдөбүлүн ингиннэри.
Соруктара:	<p><b>Көһнөрөн үөрэтии:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- тыл саппааһын кэнэтии</li> <li>- биир уонна элбэх ахсаанна туттуу</li> </ul> <p><b>Көһнөрөн сайыннарыы:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ситимнээх саһаны сайыннарыы</li> <li>- көрүүтүн, истиитин, ингэриниитин сайыннарыы</li> <li>- болҕомтотун, толкуйдуур дьобуруун, илии-атах хамсаныытын сайыннарыы.</li> </ul> <p><b>Көһнөрөн иитии:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- кэпсэтэр үөрүйэҕи уонна сөпкө саһарар саһаны иитии</li> <li>- дьарыкка интириэһи үөскэтии</li> <li>- оонньуур дьарыгыттан дуоһуйууну ыларын ситиһии.</li> </ul>
Үөрэтэр үлэ көрүнэ:	Оонньоуу
Дьарык тутула	<p>Тэрээһин чаас (1 мүнүүтэ)</p> <p>Сүрүн чааһа (12 мүнүүтэ)</p> <p>Түмүк (2 мүнүүтэ)</p>
Туттуллар тэриллэр	Сиэркилэ, корзинкалаах муляж обуруот аһа, обуруот аһын хартыыната, магнит, дуоска, мээчик, дьиннээх, сибиһиэй оурсу, помидор, ас кырбыыр дуоска, пластмассовой быһах, бэриэнньик, салатка иһит.

Дъарык тутула	Бириэмэтэ	Үлэ сыала	Учуутал логопед үлэтэ	Оџолор үлэлэрэ
<p>Хомуллуу.</p> <p>Оџолору дъарыкка бэлэмнээһин, сааһылааһын,</p>	1 мүнүүтэ	<p>Оџолор болџомтолорун түмэ тардыы</p> <p>Оонньуу «Билсиһии»:</p>	<p>Учуутал логопед үлэтэ</p> <p>Оџолоор, үтүө сарсыарданнан! Бүгүн настарыанньабыт хайдабый? -Олус үчүгэй!</p> <p>Бары төгүрүччү тураллар: -Мин аатым .....(уонна биир оџоџо мээчиги быраџабын).</p> <p>- Олордубут, олоппоспутун остуолга бэттэх тардабыт.</p>	<p>Оџолор үлэлэрэ</p> <p>-Үтүө сарсыарданан! Оџолор эппиэттэрэ.</p> <p>Оџолор төгүччү тураллар. Мээчиги хаппыт оџо аатын оџоџо мээчиги быраџар уонна аатын этэр.</p>
	2 мүнүүтэ	Уос, тыл былчыннарын сайыннарар эрчиллиилэр	<p>Бастатан туран дъарыкпытыгар киириэхпит иннинэ уоспут, тылбыт былчыннарын сайыннарар эрчиллиилэри оноруоххайын.</p> <p><b><u>Артикуляционнай эрчилли:</u></b> Уос эрчиллиитэ: уочаратынан А-И, А-У, А-О;</p> <p><b><u>Тыл эрчиллиилэрэ:</u></b> Баба – слон (Уос мичээрдиир, онтон чорбойор)</p> <p>Блины (Уос мичээрдиир, кэтит тыл аллараа уоска Уос чорбойор, тыл икки ойоџоһо үөһэ сытар (5 ахсааңна дылы тут). көтөџүллэр)</p> <p>Хачыал ( Айах аһыллар, тыл хачыал курдук үөһээ уоһу, онтон аллараа уоһу таарыйар)</p>	<p>Эрчиллиилэри онороллор</p> <p>Эрчиллиилэри онороллор</p>

			Минньигэс барыанна (Тыл төбөтүнэн уоһу төгүрүччү салбанар курдук хамсаныллар)	
Сүрүн чаас	2 мүнүүтэ	Таабырын таайтарыы. Оҕоҕо интириэһин үөскэтии.	<p>Оҕолоор, миэхэ аптаах корзина баар. Билигин мин эһиэхэ таабырын таайтарыам. Таабырын таайыылара бу корзинам иһигэр бааллар.</p> <p><b>Таабырыннар:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Кыһыл кыыс харанаҕа олорор да баттаҕа таһырдыа сытар үһү (моркуоп)</li> <li>2. Элбэх сонноох да, биир да тимэбэ суох үһү (хаппыыста)</li> <li>3. Түһнүгэ да, аана да суох дыя иһигэр тобус толору дьонно бааллар үһү (оҕурсу)</li> </ol> <p>Олус үчүгэй, саамай сөпкө таабырыны таайдыгыт.</p> <p>Бу моркуобу, оҕурсуну, хаппыыстаны корзина иһигэр барытын биир тылынан холбоон туох диэн ааттыбыт? (Оҕуруот аа) - Маладьыастар!</p>	<p>Оҕолор таайаллар:</p> <p>Моркуоп</p> <p>Хаппыыста</p> <p>Оҕурсу</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p>
	1 мүнүүтэ	Сүһүөххэ араарыы	<p>- Бу таайыллыбыт таабырын эппиэттэрин аны сүһүөххэ араарыахха эрэ оҕолоор.</p> <p>Моркуоп – МОР-КУОП – 2 сүһүөх Хаппыыста – ХАП-ПЫЫС-ТА – 3 сүһүөх Оҕурсу – О-ҒУР-СУ- 3 сүһүөх Маладьыастар, барытын сөпкө с сүһүөххэ араардыгыт.</p>	Оҕолор тылы сүһүөххэ араараллар.
	2 мүнүүтэ	Оонньуу «Мин, эн,	Дуоскаҕа көрүн эрэ, бу манна МИН, ЭН,	Дуоскаҕа үлэ

		кени»	КИНИ . Холобур: МИН ХОРТУОСКАМ, ЭН ХОРТУОСКАН, КИНИ ХОРТУОСКАТА.  УКРОП ТЫКВА ПЕРЕЦ	ОБолор эппиэттэрэ
	1 мүнүүтэ	Физминутка «Үүнүү»  Сангары уонна эт-хаан хамсанытын эрчилли «	-Оболоор, туран хамсаныахха, эппитин-хааммытын эрчийиэххэ.  Обуруокка барыахпыт, үүнээйини хомуйуохпут. <i>(Миэстэбэ туран хаамы)</i> Биһиги моркуобу таһыахпыт <i>(Таһар курдук хамсаныы оноруу)</i> Уонна хортуопуй хаһыахпыт <i>(хаһабыт)</i> Хаппыыстабытын быһыахпыт <i>(Быһабыт)</i> Төгүрүк, симэһиннээх, олус минньигэс <i>(Илибитинэн төгүрүк круг оноробут)</i> Укропсутун үргүөхпүт <i>(үргүүбүт)</i> Уонна ыллыкпытынан төннүөхпүт <i>(Миэстэбэ туран хаамы)</i>  Миэстэбитин булан төттөрү олоруоххайын эрэ.	ОБолор эчиллиини үтүктэн онороллор уонна санараллар. Хамсаналлар.
	4 мүнүүтэ	Оонньоу «Биир уонна элбэх»	Магнитнай дуоскаба обуруот астарын хартыыната турар биир уонна элбэх.  -Оболоор дөссө биир оонньоуну оонньооххайын «Биир уонна элбэх» диэн.	

			<p>Хартынаға туох көстөрүй? Бу манна баар оѳуруот астары холобурунан көрөн тылы уларытан санарыаххайын эрэ. Холобур: помидор – .помидордар (хартынаға бары көрдөрөр)</p> <p>ПОМИДОР – ПОМИДОРДАР БАКЛАЖАН - БАКЛАЖАННАР, ЛУК - ЛУКТАР, КАБАЧОК – КАБАЧОКТАР</p> <p>Маладыастар!</p>	Оѳолор эппиэттэрэ.
Түмүк	2 мүнүүтэ	Дьарыгы түмүктээһин. Оѳолор үлэлэрин сыаналааһын уонна хайѳааһын.	<p>Бу оѳуруот астарынан тугу астыахха сөбүй?</p> <p>-борщ, салат, саамай сөп. Билигин бииһи повар буолуохпут. Помидору кытта оѳурсу кырбаан салат оноруохпут. (оѳурсу, помидор оргутуллубут ууга суулан бэлэм)</p> <p>- Оѳолоор, бугунну дьарыкка тугу сөбүлээтигит? Ханнык оонньууну? Манан дьарыкпыт бутгэ. Салааккытын илдэ барын.</p> <p>- Көрсүөххэ диэри!</p>	<p>Оѳолор эппиэттэрэ. Борщ, салат.</p> <p>Оѳолор бэриэнньик, колпак кэтэллэр уонна салат кырбыыллар.</p>